

Vem använder abonnemangstandvård och är det lönsamt?

Närmare 780 000 personer betalar varje månad en fast avgift för tandvård. Det kallas abonnemangstandvård och vår analys visar att det kostar i genomsnitt 40 kronor mer i månaden, jämfört med att betala per behandling. I Västra Götaland tecknar nästan 20 procent av invånarna abonnemang medan sex regioner inte längre erbjuder avtal på grund av brist på behandlare.

Ett avtal om abonnemangstandvård erbjuds främst av Folk tandvården¹ och kallas ofta Frisktandvårdsavtal. Abonnemanget är en försäkring som skyddar patienten mot oförutsedda kostnader genom att patienten betalar en fast månadsavgift för sin tandvård. Avgiften ska finansiera patienternas behandlingsbehov inom ramen för abonnemangssystemet och täcka Folk tandvårdens utgifter för att administrera avtalen.

Innan avtalet tecknas gör tandläkaren en bedömning av patientens tänder för att uppskatta vilken vård patienten kan komma att behöva de tre kommande åren. Månadsavgiftens storlek beror på individens tandhälsa men varierar också mellan Folk tandvården i olika regioner. Vilka åtgärder som ingår i ett abonnemangsavtal skiljer sig något mellan olika regioner, men till exempel undersökningar, hälsofrämjande åtgärder, lagningar och enstaka kronor ingår alltid. Ett abonnemangsavtal ger också rätt till kostnadsfri akut tandvård i hela landet och patienten får ta med sig abonnemanget vid flytt till ett annat län.

Abonnemangsavtalen är populära hos Folk tandvårdens patienter

I december 2024 hade nästan 780 000 personer ett avtal om abonnemangstandvård med Folk tandvården. Det är 10 procent av Sveriges befolkning över 24 år.²

¹ Det finns ett fåtal abonnemangsavtal där vårdgivaren är privat men då de är så pass få har vi valt att endast undersöka Folk tandvårdens abonnemangstandvård.

² Under 2024 hade barn och unga i Sverige fri tandvård till och med 23 år.

Korta analyser 2025:1

Försäkringskassan
Avdelningen för ledningsstöd
och analys

Korta analyser är en rapportserie från Försäkringskassan som presenterar aktuell statistik och analys i ett kort format. I slutet av rapporten finns länkar om du vill läsa mer.

FK-nr: 116-46

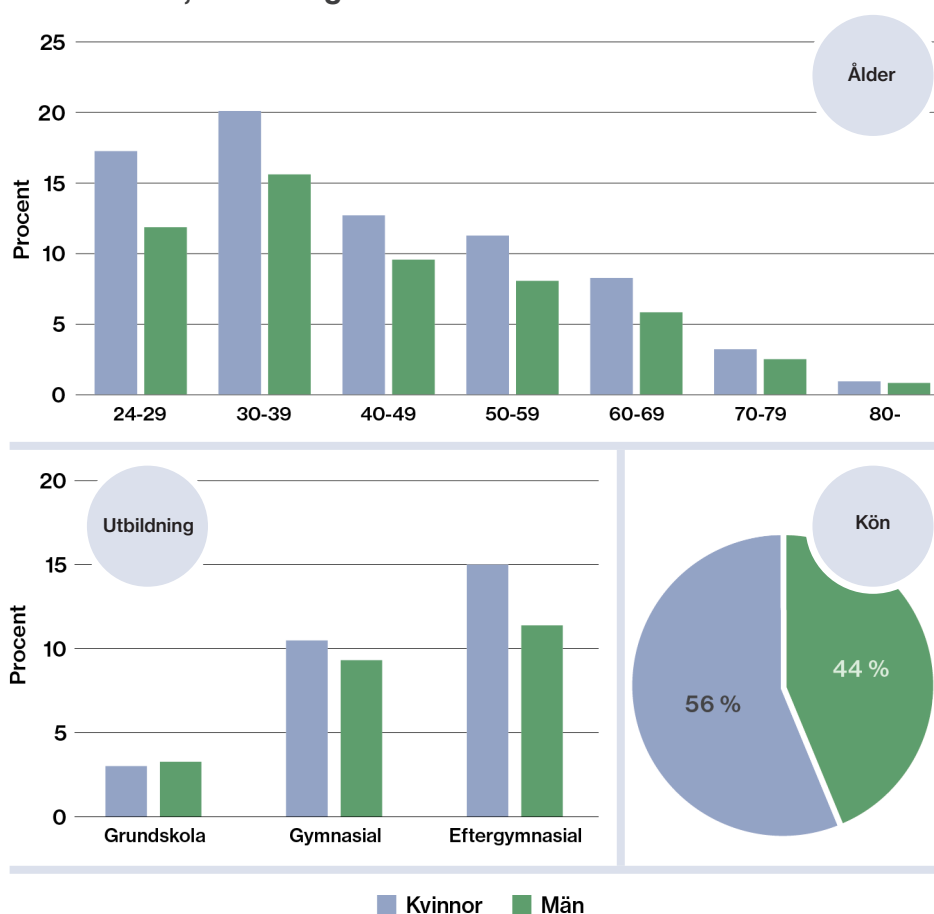

Ålder för fri tandvård och tandvårdsstöd

Barn och unga i Sverige har från och med 1 januari 2025 fri tandvård till och med det år man fyller 19 år. Från och med det år man fyller 20 ska man börja betala hos tandläkaren och den som är försäkrad i Sverige kan då få statligt tandvårdsstöd.

Det är vanligare med abonnemangstandvård bland yngre än bland äldre personer. Hos 30–39-åringar var andelen med abonnemangstandvård allra högst. I den åldersgruppen hade 20 procent av kvinnorna och 16 procent av männen ett avtal 2024. I de äldre åldersgrupperna sjunker andelen som tecknat avtal men i alla åldersgrupper är det fler kvinnor än män som har abonnemangstandvård. Det är också vanligare att personer med gymnasie- eller eftergymnasial utbildning har abonnemangstandvård än att personer med grundskoleutbildning har det.

Andelar med abonnemangstandvård utifrån ålder, utbildning och kön

Andelen patienter med abonnemangstandvård skiljer sig åt mellan länen

Andelen i befolkningen med abonnemangstandvård var 2024 högst i Västra Götalands, Kalmar och Södermanlands län. I Västra Götalands län hade 20 procent av befolkningen ett pågående abonnemang 2024.

Det är mycket vanligt att förnya sitt avtal. I genomsnitt förnyades 88 procent av abonnemangsavtalen ytterligare tre år där så var möjligt. Boende i Uppsala, Värmland och Örebro län var de som i högst utsträckning förnyade sitt avtal.

Om det statliga tandvårdsstödet

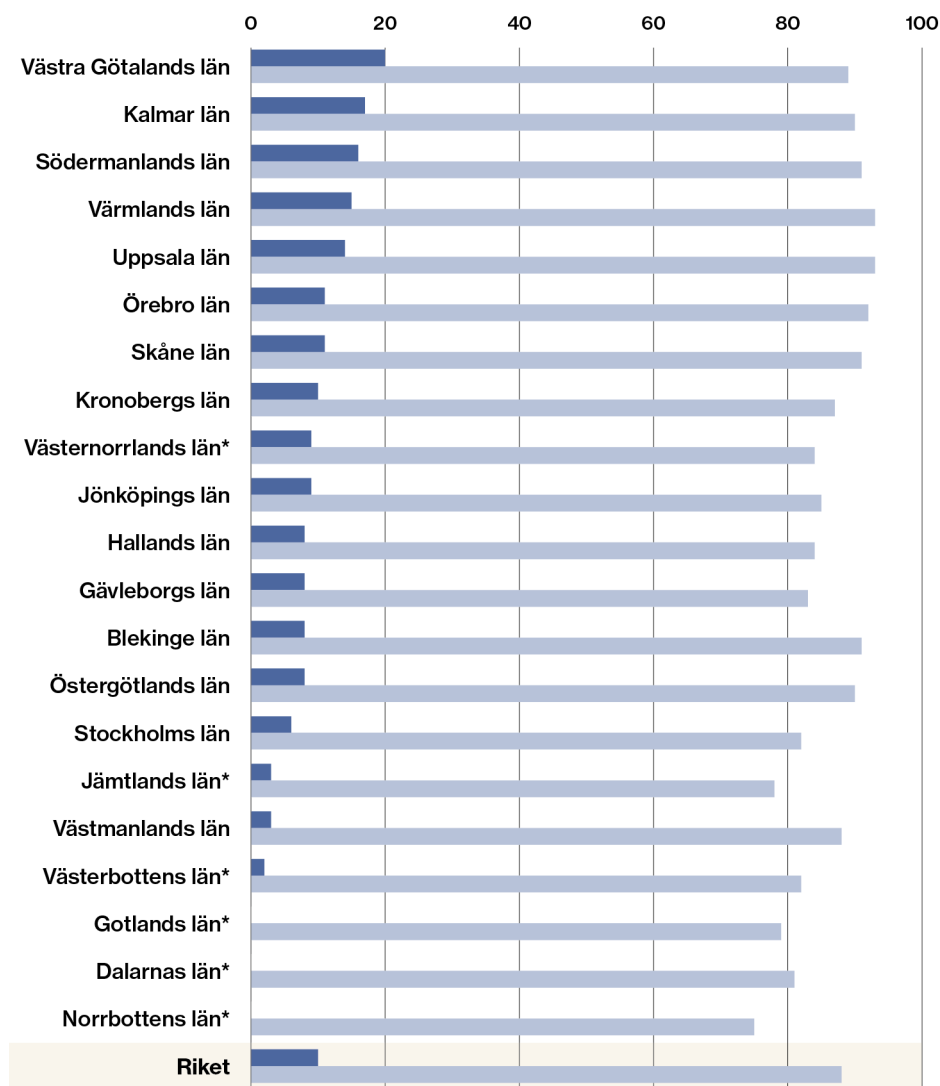
Det statliga tandvårdsstödet består av allmänt och särskilt tandvårdsbidrag samt ett högkostnadsskydd.

Det allmänna tandvårdsbidraget är 300 eller 600 kronor per år beroende på ålder och kan sparas i två år. Det särskilda tandvårdsbidraget är 600 kronor per halvår men kan inte sparas. Särskilt tandvårdsbidrag ges till patienter som har en viss sjukdom eller en viss funktionsnedsättning som innebär en risk för försämrad tandhälsa.

Högkostnadsskyddet träder in när patienten kommer upp i tandvårdskostnader som har ett sammanlagt referenspris på 3 000 kronor eller mer under ett år.

Sex regioner, däribland Gotland och flera av Norrlandslänen, erbjuder dock inte längre abonnemangsavtal, detta på grund av resursbrist och prioritering av andra patientkategorier. Befintliga avtal gäller tills treårsperioden är slut men förnyas inte.

Andel i länet med abonnemang samt andel avtal där patienten valt att fortsätta med abonnemangstandvård

■ Andel (%) med abonnemang per 31 dec 2024 i befolkningen 24 år och äldre
 ■ Andel (%) abonnemang som förnyats efter avtalets slut**

* Erbjuder inte längre nytecknande av abonnemang

** Andelsmättet är beräknat utifrån de patienter som hade möjlighet att nyteckna abonnemang, län där vårdgivaren ej längre erbjuder är exkluderade från den tidpunkt de upphörde med nytecknande

Flest avtal tecknas i de lägre prisklasserna

Ungefär 75 procent av patienterna hade en månadskostnad under 150 kronor, där prisintervallet 50–99 kronor var vanligast med över 290 000 abonnemang.

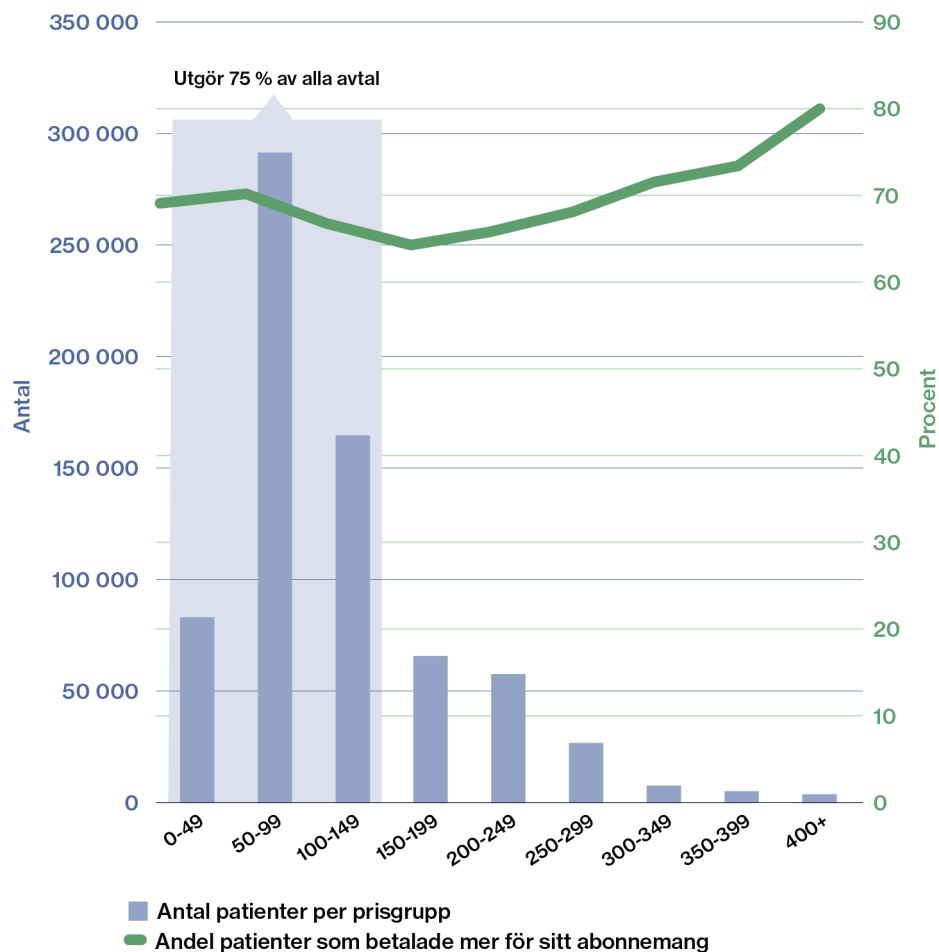
” I flera län erbjuder Folk tandvården inte längre abonnemangs-tandvård på grund av resursbrist

Så har vi räknat

Priset för abonnemang har stigit i takt med inflationen. Det innebär att en patient som 2025 betalar 100 kronor per månad för sitt abonnemang har bättre tandhälsa än en patient som betalade lika mycket för 10 år sedan.

För att kunna gruppera patienter med ungefär samma tandhälsa utifrån prisklass har vi begränsat oss till abonnemang som tog slut under 2017–2019, det vill säga innan coronapandemin. Vi har utgått från vad patienten fick betala för sitt abonnemang per månad, efter att tandvårdsbidrag räknats av.

Antal avtal per prisgrupp

Många abonnemangsanslutna betalade mer än vad de skulle gjort om de betalat per behandling

Om patienten inte hade haft ett abonnemang utan istället betalat per behandling, vad blir prisskillnaden?

I 73 procent av abonnemangsavtalen blev abonnemangskostnaden högre jämfört med vad patienten hade fått betala per behandling enligt våra beräkningar.³ I genomsnitt betalade patienterna 40 kronor mer per månad. Det blir ungefär 1 400 kronor under en treårsperiod, vilket motsvarar abonnemangsavtalens längd.

I 20 procent av abonnemangsavtalen betalade patienten minst 100 kronor mer per månad i abonnemangskostnad än vad betalning per behandling hade inneburit. Samtidigt sparade 10 procent minst 75 kronor i månaden genom sitt abonnemang.

³ Under coronapandemin var det större skillnader mellan vad en patient betalade för ett abonnemang och vilken tandvård hen fick. 80 procent betalade mer för sitt abonnemang än vad de hade fått betala per behandling om man bara analyserar de abonnemang som startade 2020 och senare. Främst beror det på att patienterna gjorde färre besök, i synnerhet under perioderna med högst smittspridning.

⁴ I praktiken är det inte självklart att patienten hade sökt samma vård utan ett abonnemangsavtal som med. Tandvårdsbehov kan styra vilken betalmodell som väljs från början och när avtalet väl är tecknat kan det påverka både patientens benägenhet att söka vård och behovet av vård.

Så har vi räknat

I denna analys utgår vi från att patienten hade fått samma vård som de fick som abonnenter och jämför deras kostnad för abonnemanget med vad de skulle fått betala per behandling.⁴ Analysen baseras på 2,6 miljoner abonnemang som tecknades från och med 2010 och avslutades senast november 2024.

Patientens kostnad vid ett abonnemangsavtal blir avgiften för abonnemanget minus tandvårdsbidragen. Den alternativa kostnaden patienten hade haft om hen inte hade haft abonnemang bygger på att vårdgivarens pris för en åtgärd hade varit fem procent över referenspriset, detta enligt en tidigare analys av Försäkringskassan (Högekostnadsskydd för tandvård, Korta analyser 2022:6). Därefter har kostnaden reducerats med de tandvårdsbidrag som patienten haft tilldelad.

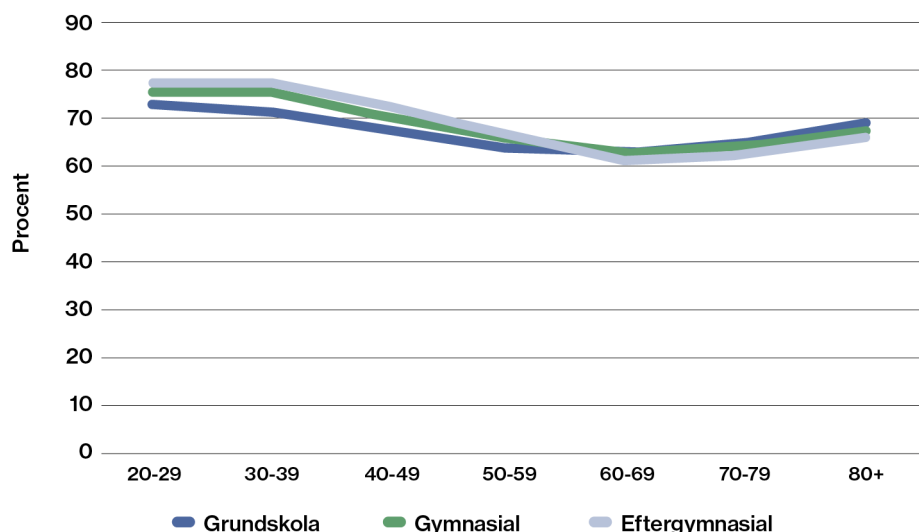
Om patienten hade kostnader över 3 000 kronor under ett år har vi även räknat av det högkostnadsskydd som patienten skulle fått om hen betalat per behandling. Samtliga beräkningarna bygger på den vård som Folk tandvården rapporterat till Försäkringskassan.

I figuren på sida 4 ser vi att patienter med abonnemang som kostar 100 – 299 kronor per månad är en grupp där en något lägre andel betalar mer för sitt abonnemang än vad de fått betala per behandling.⁵ För avtalen med en månadsavgift över 300 kronor per månad, och framförallt för de relativt få avtal där patienten betalade över 400 kronor per månad, skulle det för många varit billigare att betala per behandling. Bland annat eftersom det hade gett dem högkostnadsskydd vilket de inte har rätt till med abonnemangsavtal.

Yngre betalade oftare mer för ett abonnemang än vad de skulle gjort om de betalat per behandling

Det var oftare mindre lönsamt för yngre patienter att teckna abonnemang i jämförelse med äldre. Bland patienter i åldern 20–29 år var det 77 procent som betalade mer i abonnemangskostnad än vad de hade gjort om de betalat per behandling istället. I åldersgruppen 60–69 år var motsvarande andel 62 procent. De äldre har förvisso en högre abonnemangskostnad, men har också större behov och får mer tandvård än de yngre patienterna. Det finns också mindre skillnader utifrån utbildningsnivå. Fram till sextioårsåldern är det en något högre andel av dem med eftergymnasial utbildning som betalar mer för sitt abonnemang än per behandling, i jämförelse med de andra utbildningsgrupperna. Därefter blir mönstret det motsatta.

Andel patienter som betalade mer för sitt abonnemang än per behandling

” Det var oftare mindre lönsamt för yngre patienter att teckna abonnemang i jämförelse med äldre

Tandvårdsbidragen och högkostnadsskydd med olika betalmodeller

Allmänt och särskilt tandvårdsbidrag kan användas för att betala tandvårdskostnader, oavsett om man har abonnemang eller ej.

Vid abonnemang betalar patienten en fast summa varje månad i tre år. För patienter som tecknat avtal om abonnemangstandvård utgår ingen statlig subvention i form av högkostnadsskydd.

Den som inte har ett abonnemang betalar en avgift efter varje undersökning eller behandling. Den här betalformen berättigar till högkostnadsskydd när kostnaden överstiger ett visst belopp.

⁵ Uppdelningen efter prisklass bygger åter på abonnemang som löpte ut under 2017–2019.

Abonnemangstandvård: fördelar och nackdelar?

Abonnemangstandvård är vanligt bland Folk tandvårdens patienter och fungerar som en försäkring, den skyddar patienter mot oförutsedda kostnader under avtalstiden. För många patienter är det förmodligen en trygghet att veta att man inte kommer att behöva betala mer än en viss summa per månad för sin tandvård. Även om det i vår jämförelse ser ut som att många patienter hade kunnat spara en del pengar på att betala per behandling istället.

Trots att man känner till den exakta kostnaden för sin tandvård när man betalar med abonnemang kan det vara svårt att värdera den tandvård man får inom ramen för abonnemanget och jämföra med vad det istället hade kostat att betala per behandling. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har visat att patienter ofta efterfrågar mer information om kostnader och olika behandlingsalternativ (Tala om tänder, 2022). I samma rapport visar de också att ungefär 20 procent av patienterna inte känner till tandvårdsbidragen och 25 procent inte känner till det högkostnadsskydd som finns inom tandvården. Utan den kunskapen är det ännu svårare att jämföra kostnader och fatta informerade beslut om olika betalningsalternativ.

Vi kan inte uttala oss om hälsoeffekterna av abonnemangstandvård för patienterna. Vi ser dock att de flesta abonnemangspatienter besöker tandvården någon gång under avtalstiden. Endast i 3,5 procent av avtalen gjordes inga besök alls. Det kan jämföras med statistik från Socialstyrelsen som visar att 26,8 procent av befolkningen inte besökte tandvården alls under perioden 2021–2023⁶. Forskning inom tandhälsa visar att regelbunden kontakt med tandvården främjar tandhälsan, vilket skulle kunna tala för att abonnemangstandvård ger bättre tandhälsa om det medför att fler patienter besöker tandvården mer regelbundet. Studier på patienter i Västra Götalandsregionen har också visat att abonnemangspatienter fick fler förebyggande åtgärder och behövde färre reparativa åtgärder än en patientgrupp med liknande egenskaper som betalade per behandling (Andås och Hakeberg, 2016).

I flera län erbjuder Folk tandvården inte längre abonnemangstandvård på grund av resursbrist, trots att det verkar vara en populär betalmodell för patienterna. Det skulle på sikt kunna medföra sämre tandhälsa för patienter i dessa län om det innebär att patienterna mer sällan kommer att besöka tandvården.

” Forskning inom tandhälsa visar att regelbunden kontakt med tandvården främjar tandhälsan, vilket skulle kunna tala för att abonnemangstandvård ger bättre tandhälsa om det medför att fler patienter besöker tandvården mer regelbundet

6 Då är år 2021 visserligen ett år där flera covid-19 restriktioner fortfarande gällde.

Viktigaste resultaten

- Abonnemangstandvård är en populär betalmodell bland Folk tandvårdens patienter och 88 procent förlänger sitt avtal när det gamla löper ut.
- Hur många som väljer att betala via abonnemang skiljer sig åt mellan olika län. I Västra Götalands län betalar nästan 20 procent av invånarna med abonnemang, i Västmanlands län är det 2 procent.
- Sex län har slutat erbjuda nya abonnemang på grund av resursbrist och prioritering av andra patientgrupper.
- 73 procent av abonnemangsavtalen var dyrare än vad patienten fått betala per behandling. De som har de högsta månadsavgifterna för sitt abonnemang är de som oftast betalar mer för abonnemanget än vad de fått betala per behandling.
- Det är främst kvinnor, yngre och personer med eftergymnasial-utbildning som väljer att teckna abonnemang. Det är också dessa grupper som oftast betalar mer i abonnemangskostnad än vad de hade fått betala per behandling.
- Abonnemangspatienter besöker tandvården i större utsträckning än patienter i allmänhet.

Författare

Helena Bertilsson
Analytiker, Försäkringskassan

Presstjänst
010-116 98 88

Jonas Erlandsson
Analytiker, Försäkringskassan

Källor och mer att läsa

[Statistik om tandvårdsstöd](#)
Försäkringskassans hemsida

[Högekostnadsskydd för tandvård](#)
Försäkringskassan, Korta analyser 2022:6

[Tandvårdsbidraget används olika mycket beroende på inkomst och utbildning](#)
Försäkringskassan, Korta analyser, 2017:5

[Abonnemangstandvård - En beskrivning av abonnemangstandvården och de patienter som tecknar avtal](#)
Försäkringskassan, Socialförsäkringsrapport 2012:02

[Tandvård till fast pris – abonnemangstandvård](#)
Sjukvårdsupplysningen, 1177:s hemsida

[Nationella avtalsvillkor för Frisktandvård](#)
Folk tandvårdens hemsida

[Tala om tänder](#)
Vård- och omsorgsanalys, PM 2022:6

[Payment systems and oral health in Swedish dental care: Observations over six years](#)
Andås, CA. och Hakeberg, M. (2016). Publicerad i Community Dent Health. 2016, 33(4): 257-261